

УДК 1(091)

Бондаренко О.В.¹

Ткаченко Д.І.²

¹ д-р філос. наук, проф. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. Е-310м НУ «Запорізька політехніка»

ФІЛОСОФСЬКИЙ ДИСКУРС У СУЧАСНОМУ СВІТІ

На перший погляд може видаватися, що у сучасному світі ставлення до філософії є невизначеним й невиразним, оскільки зростаючі темпи життя, брак у людини часу і сил, обумовлює її небажання "відволікатися" на філософію від меркантильних цілей і відповідного способу життя. Проте, глобальні кризи, зокрема, й духовного гатунку, що охопили земну кулю, змінює зв'язок людини і філософії, людина потребує флософських обґрунтувань та підтримки.

Сучасна філософія переймається достатньою кількістю проблем, які постають прикладними. Перебіг історії філософії тривалий час зосереджувався більше на теоретичних підходах й дискусіях, які й зумовлювали розвиток всієї філософії. З настанням новітньої історії людства предметне поле філософії виникає із потреб вирішення практичних завдань,

пов'язаних з життєдіяльністю людей, з питаннями, які пропонують певні науки й що вимагає філософської інтерпретації. Більш того, розв'язання проблем у більшості випадків обумовлюється конкретною ситуацією і певними цілями.

Посеред провідних проблем сучасної філософії є, зокрема, такі:

уявлення про цінності у житті і постановка цілей відбувається у сучасної людини хаотично;

існуючі філософські парадигми нерідко непридатні для досягнення цілей в житті;

відсутні серйозні відповіді на типові запитання, на зразок «як жити?», «для чого жити?»;

проблема застосування філософських теорій і концепцій у життя; філософія фундаментальна, але при цьому повинна апелювати до існуючої практики;

місце новітніх аморальних філософських теорій, на тезах яких людина стає егоїстичною, порочною.

Розглянемо більш докладно кілька провідних проблем сучасної філософії. Почнемо з однієї з найголовніших проблем людського існування – це пошуки сенсу життя. В ім'я чого, як і для чого треба жити – в решті-решт ці питання постають практично перед кожною людиною. Втім, не завжди є можливість дати переконливу відповідь, й зрозуміло, що відповіді ці дуже різні, більш того, дослідження різних точок зору на проблему не тільки свідчить про різноманітність підходів до теми, але й включає нові лінії до розуміння сенсу життя.

Наступна проблема пов'язана з цінностями у житті і постановкою певних цілей. У людського життя цінності відіграють важливу роль, виступаючи найважливішим фактором, призначеним визначати мотивацію особистості. Розділ філософії, який вивчає теорії цінностей, називається аксіологією. В аксіології цінність тлумачиться як соціально-культурний зміст деяких явищ дійсності для людини. Ціннісний світ людини дуже різноманітний. Він створюється крізь осмислене ставлення людини до реальності з допомогою розкриття у ній того, що служить позитивним і цінним для людського життя. Існують такі цінності як: матеріальні, соціальні, етичні, естетичні, наукові, політичні, правові та духовні.

До матеріальних цінностей належить сукупність фінансового блага (одяг, транспорт, продукти харчування), а на додаток економічні цінності. Соціальні (свобода), правові (закон) і політичні (права людини) цінності зміцнюють відносини між людьми у суспільстві. Етичні цінності (традиції) направляють людину у її поведінці. Естетичні цінності (предмети мистецтва) виражаються в художньому стилі, відчуються у вигляді насолоди. Наукові цінності (істина, ідея) є регулятором когнітивного знання людини. Духовні

цінності виділяються стійкістю, в них охоплена вся розкіш емоційного ставлення людини до дійсності.

Немає підстав говорити, що у розвитку філософської думки відсутній прогрес в усвідомленні даних проблем. Візьмемо для порівняння, наприклад, розуміння матерії у період античності та сучасне... А яка кількість нових нюансів і аспектів виникло в осмисленні проблеми смерті і вічності, ціннісних спрямувань людини. Філософія зіставляє вище описані проблеми з соціально-культурними фрагментами, в яких вони актуальні, і встановлює індивідуальність їх вирішення.

Таким чином, слід сказати, що філософії неможливо навчити, оскільки вона не зводиться до певної суми практик та інформації, й не є ними. Тільки самотійно мислячи, задаючи осмислені питання і розглядаючи відповіді (власні, чужі або широко відомі), сучасна людина може створити свою власну філософію щодо її перебування у сучасному світі. Однак не кожному вдається це зробити успішно.